

POŻOGA (28) sb f

pożoga (28), [pożega, požga].

Oba o oraz a jasne; w požega e prawdopodobnie jasne.

sg N pożoga (8). ◇ G pożogi (3). ◇ A pożogę (7). ◇ L požodze (1). ◇ pl N pożogi (6). ◇ A pożogi (3).

Sł stp: požega, požoga, Cn: požoga s.v. požóg, Linde XVI w.

*Pożar, niszczenie ogniem; podpalenie; incendium Modrz, JanStat, Cn; exustio Modrz; impetus flammaram, eluvio ignium, igneus torrens Cn (28) : Lántgráv z innymi Kfiążęthy oskárzyli go przed Cefárzem w Rátyzbonie o thy y inne rzeczy/ zwłafzczá o požogi gdyż złoczyńcy ná mękách wyznawáli/ od iego fluzebnikow przenáymowáne byé *BielKron* 218v; Tákowe częfte požogi słuźnieby Dozorze budowánia miály do tego przywodzić/ żeby oni tey drogi łzukáli/ iákoby z cegły murowáne domy były *ModrzBaz* 35v, 84; Pierwłżj *cafus* iest požogá/ kiedy kto obwiniony o požogę wedle práwá fluznie nie będzie łie mógl oczyścić. *SarnStat* 515, 182 *marg*, 499, 510; [Conflagratio ... Pożga *Cervus Inst* F3; (*nagł*) O požodze. (-) POżogá/ iż tho iest zły á okrutny vczynek: Tedy thę łpráwę obwinióny o Pożogę ma czynić: Iż gdy go obwinią przed Práwem/ iż łpalił Dóm/ Gumno: Tedy ten obwinióny támże przed Práwem ma miánowác troię ósmnáście Swiádków *GroicArt* 31 (*Linde*); *GroicRejestr* F4v; Oto ia ná cię goro kázáca/ mowi Iehowá/ ktora kázilż włzytkę ziemię/ y łciągnę rękę moię ná cię/ á zwálę cię z łkał/ y vczynię cię gorą požegi [*et ponam te montem combustionis*]. *BudBib Ier* 51/25 (*Linde*)].*

*W połączeniach szeregowych (14): A z nieumieiętnóści łpráwowánia/ á rzádenia ludzi/ iáko wiele złe⁸⁰ rofcie/ pobicie/ zburzenie miałt/ więzienie/ požogá/ łpułtołzenie ziemie/ iż to może názwác naiwiętlżá ná łwiece/ y náilrołzłżá łmiertelnych ludzi łkázá *GórnDworz* Ee6; brzeg niełzczęłny/ Gdzie tá łáni wypłynie: [...] vpadek/ požogę/ pułtki Z łobá niełie *KochOdpr* Dv; temy [woźnymi] łwiadczyćie o naiazd: temi o gwałt/ temi o pozogę: temi o rozboy: temi y o ine rozłiczne rzeczy *GórnRozm* G2, L; Straże áby były rzáadne: [...] bo to łádá iáko w miełćie odpráwuia. łtąd požogi: łtąd zápowietrzánia. *GostGosp* 142; á lud óswiecony Wiárá/ co czyni? záłofne požogi/ Pułtki/ miecz/ wniełli ná domowe Bogi. *GrochKal* 24; Téż vłtáwiamy: áby Stárołstowie náłzy nie łáđzilłi nie rozđzielnié/ iedno cztery Artykuły: o rozbićie ná dródze Królewłkiéy/ [...] o Pożogę: o náiazd gwałtowny ná dóm: o zgwałćenié białychglów. *SarnStat* 911, 203, 480, 494, 1076, 1100; *PowodPr* 24; [*Kakus, syn Wulkana*] Parłkał dymem y ogniem: nie pomogły czáry/ Kopćie/ żary/ požogi płomienie y páry. *KlonWor* 24.*

*Wyrażenia: »gaszenie požogi« (3): przeto niechay niebędzie zdroźno/ o vwiárowánium y gálżeniu požogi [*de incendiis tum cavendis, tum opprimendis*] półpolite náuki tu položyc *ModrzBaz* 83v, 83v, 84.*

*»pożoga przygodna« (1): O požogę przygodná, y inne okoliczności które przy tym bywáia [...] nayđzielż [...] trzy Státuty. *SarnStat* 499.*

*»pożoga umyłłna« (1): O požogę vmyłłná złoczyńce Stárołtá łáđzi. *SarnStat* 499.*

*»uwiarowanie, przestżeganie požogi« (2:1): widzę k wierze niepodobne leniłtwo y niedbáłtwo/ nietylko półpolitego ludu/ ále też y zacnych ludzi/ okołó przestżegánia y gálżenia požogi [*in cavendis et opprimendis incendiis*]. *ModrzBaz* 84, 83v [2 r.].*

Szereg: »pożoga i zapalenie« (1): áby Stároftowie ziem náłzych nie łádzili/ iedno té rzeczy niżéy nápińáné: [...] o požogę y zápalenié [*pro incendio, et immisione ignis JanStat 431*] *SarnStat 528.*

[*W tłumaczeniu hebrajskiej nazwy miejscowej:* Y názwał tám ono mieyfce Tábera/ (*marg*) Táberáh požegá. (-) ifz lię między nimi zázegł ogień Iehowy [*Num 11/3*] *BudBib I 80a marg.*]

[*Przen:* gniew popędliwy ieft bárzo podobny Kádukowi: ábowiem nic inźzego nie ieft iedno ízaleńftwo krotkie/ docześna wściekłość/ [...] požoga człowiecza/ ktora pierwey íwego Autorá pali/ ráni/ y trawi/ niż inźzym pocźnie ízkodźić *WerReguła 128.*]

Synonimy: ogień, palenie, płomień, pożar, spalenie.

Cf POŻOG, POŻOSTWO

LW